

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyílttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A család.

Ebben az egy szóban ki van fejezve az ember boldogságának legjelentősebb alapfeltétele. Mert a mi legédesebb világunk a család, a házi tűzhely. Itt fakad az ember életkedve, itt tárul elének a küzdés munkatere, mely a boldogtalanságnak fészkevé lesz, ha pusztító szenvedély, könyelműség, pazarlás, egyenetlenség, vallástalanság út tanyát a családi szentélyben.

A családi élet az alapja a társadalmi szervezetnek, alkotó eleme a nemzet életének.

Azt a boldogságot, amit a családi tűzhely, az otthon nyújt, nem adja meg senki és semmi a világon. Ha akár szellemi, akár testi munkában kifáradt családfelelő homlokáról szerető, gyöngéd hitestárs törli le a verejtéket, vagy simítja el az életgondok reddőt, eloszlik a ború, felvidul a lélek és az édes pihenésben fokozódik a tettevágyó akarata, újra éled a munkakétség, megacélozódik a dolgozó kar, üdül az elme s felvidul a borongó lélek. Az ilyen családi élet példaadó, nevelő, irányító s boldogító hatásában az az igazság domborodik ki, hogy minden munkának nemes célja van és, hogy a munkabecsülés, a becsületes lélek, az Istenbe vetett hit, áldást áraszt. És az így végzett munkával öröm a kenyérszerzés.

A családi élet menyországa pokollá változik, ha a lelkeket egybefűző szeretet, a kölcsönös be-

csülés az odaadó hűség nem éleszti a tűzhely melegítő lángját.

Természeti, etikai és tételes törvények szabályozzák a családi szervezetet, de ezek nem adhatják meg a családi élet boldogságát, melynek forrása az egymást megértő lelkekből fakad. Ámde tapasztalati tények igazolják, hogy a családi szervezetnek évezredek óta szentesítést nyert törvényei nagyban befolyásolják a családi élet boldogságát. A házasságkötés a főalapfeltétele a családi jognak s erőforrása az ebből folyó köteleességek teljesítésének. Azt tapasztaljuk azonban, hogy ugy Petrozsényben, mint az egész Zsilvölgyben a törvényes házasságkötést nagyon sok esetben nem tekintik az együttélés, a családalapítás feltételének, amiből nemcsak igen sok ferde helyzet támad, de egész életre kiható erkölcsi és anyagi hátrányok keletkeznek s egy-kettőnek felemlítésével beigazoljuk, hogy az ily együttélés milyen áldatlan.

Tekintsük a nő helyzetét, akit a kenyérkereső férfi nem vihet tisztességes társaságba mint feleséget. Tehát mintegy kizártnak tekintendő a nő a társadalomból s a férfi is feszélyezve van.

Az ilyen együttélés tehát nem tölti be azt a feladatot a társadalomban, amely a családra hárul, mint a társadalmi élet alkotó tényezőjére.

De tekintsük az ártatlan gyermek helyzetét, akik a saját hibájukon kívül mint szegényfoltot viselik homlokukon a szülők ama mulasztásának következményét, hogy nem kötöttek törvényes há-

zasságot. Gúny- és lenézés tárgya az ily gyermek már az iskolában s azután egész életében. Törvénytelen származásának nemcsak bélyegét hordja, de örökösödés s egyéb tekintetekben kiszámíthatatlan kárát vallja.

Lapunk más helyén közöljük a népmozgalmi statisztikát és a beszélő számok elszomorító képet mutatnak. A múlt évben született gyermekeknek 18 százaléka házasságon kívüli együttélésből származik. És az együttélő felek hetven százalékának törvényes egybekelését elvárhatatlan akadály nem gátolja. És még sem kötnek törvényes házasságot, csupán nemtörődőmségből s azért, mert nem gondolják meg elítélendő viszonyuk káros következményeit.

Az ilyen vadházasságok kiiktására nagyobb súlyt kellene helyezni az egyházaknak, a társadalomnak s legtöbb sikert biztosítanának a munkaadó vállalatok, ha a törvényes házasságban élőknek érezhető előnyt biztosítanának amazokkal szemben. Az ilyen fattyuhajtásoktól megtisztított családi élet képezheti szilárd alapját a társadalmi szervezetnek s lehet egészséges alkotó eleme a nemzet életének.

A határrendőrségi törvény életbeléptetése.

A ki- és bevándorlás ellenőrzése, a csempészet megakadályozása, a határvédelem hatályosabbá tétele s ezzel kapcsolatos nemzeti és országos érdekek bizto-

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGYAJA.

Mesevilág

A lelkemet ajánltam föl neked,
Hozzád daloltam minden éneket,
Tiéd volt bensőm minden dobbanása.
Tiéd volt ifjúságom szűz varázsa,
Tiéd, mit összehordtam, a virág,
Tiéd minden, mit szerelmes szív ad;
Hiába, —
Csak én tévedtem a csudavilágba.

Elébed raktam lelkem kincseit,
Mit tudtam én, hogy üdvöm nincsen itt!
A vágy, az álom, — mind hozzád röpitett,
Ugy hittem váltig, bennem él a szíved,
S mikor vergődtem kemény vánkoston,
Ugy hittem, a lelked ideoson;
Hiába, —
Csak én bolyongtam a tündérvilágba.

Te voltál a fény, a nyíló tavasz,
Az örök élet, a napsugaras,

Ha jött az alkony, árnyadul szegődtem,
Bűbájadat az álmaimba szőttem,
És mindig, mindig te voltál velem,
Te el nem hunyó, borús Szerelem;
Hiába, —
Csak én kápráztam a mesevilágba'.

Nem mosolyogsz.

Nem mosolyogsz már. Éjszemedből
Csak néma vádat olvasok,
A lelkem hogyha sejtve reszül,
Nem vigasztalnak a dalok,
A szárnyavesztett hű dalok.

Miért e felhős, rút borulat,
Mi tiszta orozod' elfödi?
Miért, hogy fájdalomba fúlak
Sajgó szívednek könyei, —
Másért hullajtott könyei?

Oh, mondd meg, hogyha bánatod van,
Hadd osztozkodjam meg veled,
Miként a ragyogó napokban, —
Hadd siratom, hogy nem szeret,
Hogy az a másik nem szeret.

Ne színlelj hazudott szerelmet,
Tovább ne álltass, óh ne tedd!
Hidd, nem fáj már az én szívemnek
Csak azt engedd meg, hogy veled
Együtt sirassam a keserveket.

Molnár Jenő.

Görög hősök emléke.

Kr. e. 338-ban folyt le a görögökre oly végzetes keroneai csata, melyben 300 thebai ifju hős veszett el. Ezeket közös-sirba temették.

A sírhelyen, mely öt percznyire van a mai Kapraina falutól, a nyocczvanas években kezdtek ásátásokat. Legelőször egy 25 méter hosszú, 15 méter széles és 2 méter magas négyszögű falat találtak s ebbe temetve 185 thebai ifju volt, kik negyvenével feküdtek egysorjában, úgy a hogy meghaltak.

Mindenik holttesten mély seb nyoma látszott. Egyiknek mindkét lába át volt szurva, másiknak álla széttúzva, harmadiknak fejét roncsolta szét valami rettenetes fegyver. Némelyik a halál 2000 esztendő óta után még szinte lélegzeni látszott. A fogak csaknem mind megmaradtak, mint az athéni múzeumban elhelyezett hat hullán is látható. Fegyvert egyikén se találtak, azt a kullancsot elszedte az ellenség. Az athéni múzeumba vitt hat hullán kívül a többi nemsokára újra elfödelték.

Valahára

György lovag védjegye

megszabadultam szenvedéseimtől mióta a „György lovag életbalsamot” használtam és a gyógyszerjét nem tudom eléggé dicsérni! Így írja Török Anna, Uzsódról (Pest megye). Számátlan beteg kapta vissza egészségét a „György életbalsam” által, melynek gyógyhatása csodálatos, kiváltképpen: gyomorbaj, bélbaj, étvágytalanság, influenza, kolika, láz, csúsz, közsvény, fej- és fogfájásban szenvedőknél. 84.711 elismerőlevél bizonyítja ezt. — 12 kis vagy 6 nagy dupla üveget 4 korona 50 fillér bérmentve. Minden ily rendeléshez 1 üveg ingyen lesz mellékelve pontos használati utasítással. Szerküldi az egyedüli készítő: Városi gyógyszerár Temesvár, Szt.-György-ter 593.

Ezen háziszor ne hiányozzon egy családnál sem.

György lovag védjegye

sítása tekintetéből szervezte a törvényhozás a határszéli rendőrkapitányságokat.

A kormánytervezetnek parlamenti tárgyalása előtt Andreics János törvényhatósági bizottsági tagnak osztatlan helyesléssel találkozott indítványát egyhangulag elfogadta Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága és az indítvány értelmében feliratot intézett a magyar országgyűlés Képviselőházához és a kormányhoz azíránt, hogy Hunyadvármegyében Petrozsény székhellyel határszéli rendőrkapitányság létesíttessék.

Hasonértelemben emlékiratot terjesztett fel Petrozsény község képviselőtestülete is. Néhai Barcsay Kálmán volt főispán, valamint Mara László főispán hathatósan támogatták az országos érdeket érintő indokolt kérelmünket s tudomás szerint egy a volt Széll-, valamint a Tisza-kormány annak teljesítését a törvény intenzíójával megegyezőnek tartották.

A törvény életbeléptetése egyik évről a másikra huzodott, mialatt a kormányok változtak, a határvédelem ügye késett.

Mult november hóban a miniszteriumba beosztott egy esendőzzredes, egy magas rangú miniszteri tisztviselővel itt jártak Petrozsényben s értesülésünk szerint úgy nyilatkoztak, hogy a lakásviszonyok miatt sem volna megfelelő Petrozsény határszéli rendőrkapitánysági székhelynek.

Ezen nézetrel szemben megjegyezzük, hogy lenne csak szervezve itt az említett hivatal, azonnal lenne alkalmas hivatalhelyiség s lennének megfelelő lakások is. Amde most már befejezett tennyel állunk szemben s úgy a vármegye, mint a község kérelmének csak részben teljesült, amennyiben ezuttal Petrozsény csak határszéli kirendeltségi székhely lesz.

A törvényhozás a belügyminiszterre bízta a törvény életbeléptetését s így a határszéli rendőrkapitánysági, mint a kirendeltségi székhelyek megállapítását. Abban a meggyőződésben vagyunk, hogy a gyakorlat, a tapasztalás indokolta, szükségessé fogja tenni, hogy itt a délkeleti határszélen Petrozsény székhellyel rendőrkapitányság szerveztessék és majd rámutathatunk, hogy a lakásviszonyokra alapított észrevételek indokolatlanok.

Ebben a jogosult fellevésben megnyugvással kell fogadnunk az elért eredményeket is. A hivatott faktorok azonban bizonyára tudni fogják, hogy a maga helyén és idején a határszéli rendőrkapitányság felállítása érdekében mit kell tenniük.

A már kiadott rendelet alapján közöljük, hogy a kormány január tizenötödikén lépteti életbe a két évvel ezelőtt meghozott, azóta azonban végrehajlatlanul maradt határrendőrségi törvényt. Az erre vonatkozó kormány-

rendeletet báró Fejérváry Géza miniszterelnök aláírásával f. hó 2-án közölte a belügyminiszterium hivatalos közlönye. A kormányrendelethez csatolozik Kristóffy belügyminiszternek a törvény végrehajtására vonatkozó körrendelete és maga a terjedelmes végrehajtási utasítás, amely a törvény szakaszainak intézkedéseit részletezi. A körrendelet a határszéli rendőrkapitányságok székhelyét és kirendeltségeit állapítja meg és pedig:

I. Máramaroszi határszéli rendőrkapitányság; székhelye Máramarosziget.

II. Munkácsi határszéli rendőrkapitányság; székhelye Munkács.

III. Ungvári határszéli rendőrkapitányság; székhelye Ungvár.

IV. Bátfai határszéli rendőrkapitányság; székhelye Bátfá.

V. Zsolnai határszéli rendőrkapitányság; székhelye Zsolna.

VI. Pozsonyi határszéli rendőrkapitányság; székhelye Pozsony.

VII. Soproni határszéli rendőrkapitányság; székhelye Sopron.

VIII. Pancsovai határszéli rendőrkapitányság; székhelye Pancsova.

IX. Orsovai határszéli rendőrkapitányság; székhelye Orsova; kirendeltségek Bázias, Petrozsény községekben és Vodiczán.

X. Brassói határszéli rendőrkapitányság; székhelye Brassó.

XI. Besztercei határszéli rendőrkapitányság; székhelye Beszterce.

XII. Fiumei határszéli rendőrkapitányság; székhelye Fiume; hatósági kerület Fiume város és kerülete. Fiume város és kerületében a törvény külön rendelettel fog életbeléptetni.

Hogy miként rendelkezik a végrehajtási utasítás a határszéli rendőrkapitányságok és kirendeltségek teendőiről, hatásköréről a határszéli járási, községi hatóságokhoz és egyéb hivatalos műszervekhez való viszonyáról általán a szervezetről, azt legközelebb ismertetni fogjuk.

A határszéli rendőrség működésének megkezdésével egyidejűleg a hatóságuk területén levő rendes rendőri hatóságok megszűnnek azon teendőket végezni, melyek a törvény, illetőleg az Utasítás értelmében a határrendőrség hatáskörébe vannak utalva; azon ügyek azonban, melyek a törvény életbeléptetésének napja előtt valamely renpörhatóságnál már megindultak, ezen hatóság által lesznek befejezendők.

A madarak vándorlása.

A madarak vándorlásáról érdekes adatokat gyűjtött Seeböhm angol természettudós. Amerika és Európa különféle helyein felállított világító tornyok őrinek e nemű tapasztalatait szedte össze s ezt kiegészítette a maga megfigyelésével, a melyet Helgolandban, és Észak-Azsiában, a Percsora vidéken tett.

Seeböhm szerint a madarakat sohasem a meleg, vagy a hideg készíti a más égalj alá való vonulásra, hanem az eledel megfogyatkozása. A fecskék is azért mennek el tőlünk ősszel, mert a napi táplálékul szolgáló bogarak világa nagyon is megfogyatkozik. A szibériai partokon a tundrákat lepik el az otthonos madarak, mert bárminő hideg legyen is, várják a jég megrepedezését, a mikor a bogarak lárváinak milliárdnyi tömege kerül napfényre. A délvidekekre való vándorlásnak a költési vágy sem az oka, mer jóformán valamennyi madár ott költ, a hol állandóan tartózkodik, azaz hidegebb vidéken, tájékon. A vándorlás idejét az időjárás és a szél is befolyásolja. Rossz időben a madarak parton vagy szigeten várják a vihar elmúlását. Soha sem mennek szél iránt, szél ellen is csak néha s legjobban szeretik, ha a szél oldalt éri őket. Általában nagyon magasan száll a vándormadár s a pihenőhelyére hirtelen, meggondolás nélkül csap le. Az alattuk levő talajt, bármily magasan repüljenek is, folyton figyeli, a mit már az is bizonyít, hogy borus éjszakán jobban közelednek a földhöz. Sok madárnak mindegy, akár nappal, akár éjjel vándorol, más faj meg csak sötétben szeret utazni.

— **Előfizetési felhívás.** Lapunk újévkor a tizedik évfolyamba lépett, — mely alkalommal új előfizetést nyitunk a „Petrozsény és Vidéké“-re. Kitartóan, hűen küzdünk azon irányban, azon czélkért, melyeknek eddig is kifejezői, szerény munkásai voltunk annyi időközön keresztül s melyeknek mindenkor rendithetlen zászlóvivői maradtunk. Eleven szellemben, mindenre kiterjedő lapot nyújtunk, mely tájékozást ad nemcsak a helyi élettről, nemcsak annak minden figyelemre méltó fázisáról, hanem e vidék viszonyairól is.

Kérjük, hogy az eddig tanusított támogatás ne lankadjon, hanem növekedjék folyton. Kérjük előfizetőinket előfizetéseik megújítására s hogy minél számosabb hivatoborozzanak lapunk zászlója alá. A hátralékosokat pedig kérjük *hátralékaik posta fordultával való beküldésére*, mivel a lap fentartása nagy anyagi áldozattal jár.

A „Petrozsény és Vidéké“ előfizetési ára:

egész évre	8 korona
fél évre	4 korona
negyed évre	2 korona
egyesszám ára	20 fillér

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kitüntetés.** Boka Jánosné urnő az iszkronyi gör. kath. iskola tanítónője valóban szép kitüntetésben részesült a napokban. A derék tanítónőt Janza Vazul főszolgabíró előterjesztésére az Emke, Petőfi, Arany- és Varga Ottó műveivel ajándékozta meg azért, hogy a mi édes magyar nyelvünket olyan buzgón terjeszti, hogy a román gyermekek között, iskolájában. Örömmel adunk hírt erről, mert tudjuk, milyen nehézségekkel kell küzdenie ennek a jóra való asszonynak. Találja meg a jutalmát abban, hogy annak a hazának tesz nagy és megbecsülhetetlen szolgálatot, a mely gyermekének nevezi, ismeri és mondja a románt, a magyart egyformán. Kérjük is, hogy folytassa ezt a munkát tovább. Hadd dobogjon egy szív, hadd éljen egy lélek s szöjjön egy szó a kebelben az ajkon. Tisztelet és becsület az ilyen tanítónőnek!

— **Jótekonyság.** A karácsonyi ünnep sok gyermeknek hozott örömet. De a szegény gyermekekről sem feledkezett meg a jó Jézuska. Az a sok nemes-szívű ember, kiknek adott az Isten azt, amiből örömet szerezzenek a szegényeknek, most is megtették emberbaráti kötelességüket. A krividiai iskolás gyermekek Pa uk Rezsóné urnő jószívűségéből kaptak ajándéko-

Az őseember.

A tudomány lankadatlanul kutatja nyomait az őseembernek a beszédes földrétegekben, a melyek oly sok mindent el tudnak mondani annak, a ki ért a nyelvükön. Ezért forgatják föl itt is, ott is, talán elárul valamit az emberlénnyel, a ki még köeszközöket sem használt, iratos táblákra nem jegyezte fel gondolatait, kőbe nem véste fájának történetét. Az egész, a mit ránk hagyhatott volna, talán csak néhány csontdarab, a mit ekkoráig sem őrlött meg az idő. De e csontokat is hiába keresték mindeddig a geológusok, a policón és miocén alakulásokban, rájuk találni sehol sem lehet. Nadaillac francia természettudós vette volt tüzetes bírálat alá mindazokat a bizonyítékokat, a melyeket az emberiség őskorából származottaknak tartottak, de ő úgy találta, hogy azoknak egyáltalában nem lehet fontosságot tulajdonítani. Mert például egyes kőtárgyakról melyeket az őseemberrel hoztak kapcsolatba, kistilt, hogy azok egy része természetes kődarab, másrésztük pedig állatok fogának megkövesedett maradványa. A Vatikánban is sokáig őriztek különös formájú kőveket, a melyekről VIII. Kelemen pápa udvari orvosa, Mercat azt tartotta, hogy az őseember eszközeiből valók. Később Bourgois abbé is gyűjtött Saint-Prest és Thenay határban efféle tárgyakat, mik a policón rétegbe voltak ágyazva. Nadaillac azonban a természettudós elfogulatlanságával kimutatta, hogy ezek nem emberi kézműmaradványai, hanem egy patakmeder kibővülődő kővei. A teremtés urának történetiája tehát korántsem oly régi, mint a vizilő, a melynek geneológiája messze évezredekre nyulnak vissza a szerves fejlődés történetében.

A sirhelyen őriási orosz-lásznobor állott, de ezt lelketlen kezek felrobbantották. Ennek a szobornak épen maradt fejét állították nemrég a sir fölé s ez a jel figyelmezteti az arra járó utast, hogy kétezer esztendővel ezelőtt 300 pirosceru thebai ifjú lett ott a halál sápadt völgyébe, a szabadság istenének nevével ajákán.

Hires emberek kedves eledele.

Keresztelő szent János tudvalevőleg sáskát és vadmezt evett a pusztában; Zoroaster kenyeret és zsászt. Plató rendszeren csak mézet, kenyeret és gyümölcsöt evett. Hannibál az olajat szerette. Sulla ellenben nagyon fényűző volt és vad számráhuszt, falernumi borban megrészegített tyukot, srucz-velőt, darut és apró csigát kedvelt. Mohamed az ürühust és tejet mindennél többre becsülte. IV. Henrik francia király feltűnően sok dinnyét és osztrigát fogyasztott el; XII. Károly svéd király pedig vaját kenyeret, Nagy Frigyes polentát, II. József császár omlettet és süteményt, I. Napoleon naponkint husz-huszötöt csésze fekete kávét ivott meg. I. Vilmos német császár osztrigából evett sokat. Göthe a pezsgőt, Schiller a sonkát, Klopstock a lazacot és borsót, Lessing a lencsét nagyon szerette. Kedvelte a lencsét Kant is, de még jobban a pomerán szalonna-budingot és a sült almát, Byron napjában csak egyszer evett s ebédre főképp régi chester-sajt, ugorka és saláta volt, de annál több teát ivott Torquátó Tasso nagyon szerette az édességet, még a salátát is megczukrozta. Az édességet Mendelsohn is kedvelte, a ki tréfából sajnálkozva jegyezte meg, hogy a czukrot nem lehet megczukrozni.

kat. Iszkronyban, az iskola helyiségében szép ünnepély keretében osztották ki a gyermekek között *Maderspach* V. gazdag ajándékát. Petrozsényben és Aninoszán pedig az evangélikus nőegylet szerzett a gyermekeknek örömet azzal, hogy megajándékozta őket kedves ajándékokkal. Szóval mindenütt öröm. Vajha ez az öröm, ez a boldogság állandó lenne, hogy ne lenne annyi szenvedés, annyi nélkülözés az éven keresztül. És tisztelt és hála azoknak, akik a gyermekeknek e nagy örömet szereztek.

— **Az ünnepek elmúltak.** A legszebb téli idő volt különösen karácsony elsőnapján. Csak az volt a kár, hogy kevés hó borította a fagyos utakat, de így is sokan szánkáztak. Az egész táj hótakarója csillogott s szemképráztató ragyogással tükrözte vissza a tiszta napfény melegítő sugarait. A közönség hullámozott nemcsak az utcákon, de a külterületen is, hová a sétálók kirándultak. A mult év utolsó pár napján enyhe idő volt, de újra hirtelen, minden átmenet nélkül dermesztő hideg lett. Az ünnepnapok fenséges hangulatát semmi rendellenesség nem zavarta, ami bizonyosságot tesz arról, hogy nagyon helyes, ha vásár- és ünnepnapokon az italméréseket délután 6 órakor bezárják. Igaz, hogy ez kárára van az italmérők nagy részének, de ők maguk határozták el ezt a korlátozást, mely köztekineték-ből ideiglenesen nagyon is indokolt.

— **A „Petrozsényi és Vidéki Temetkezési Egylet”** karácsony másodnapján délután 3 órakor tartotta alakuló- és tisztújító közgyűlését, elhatározván, hogy január elsejével megkezdí működését az egylet, melynek szervezeti és ügyviteli alapszabályait a belügyminisztérium jóváhagyta. Az alakuló közgyűlés egyhangulag ejtette meg a választást. Igazgató lett: Joánovits János, pénztárnok: Krausz József, jegyző: Brassay József, igazgatósági takok: Figuli Antal, Kozák György, Sárosy József, Nagy Ferencz, Skovrán Ákos, Schmith Péter, Roth Frigyes, Szentgyörgyi Ferencz, Földiáki József, Schwarz Vilmos, Mannheim Farkas, Dunay M., Fodor István ifj., Joszin Vazul, Krausz István és Fodor Árpád; pötagok: Szabó Károly, Tassy L. ifj. és Braun András. Az évek óta közöhasznú tárgyát képező eszme tehát megvalósult, hogy támogatást nyújtson ott, a hol a sürgős segélynyújtás kétszeres jótétemény. A nyilvánult érdeklődés kilaátást nyújt arra, hogy az egylet meg fog felelni üdvös rendeltetésének.

— **Beszélő számok.** A mult évben Petrozsényben 365 gyermek született és pedig 182 fiú és 183 leány. Esik tehát az év minden napjára egy születés. Amennyiben 9 fiú és 11 leány halvaszületett, a fiú gyermekek száma egygyel mulja fölül a leányokét. Vallás szerint született róm kath. 151, gör. kel. 75, ev. ref. 67, gör. kath. 29, izraelita 23, unitárius 13, ág. evang. 8. Szomorú világot vet a családi viszonyokra, hogy 56 törvénytelen gyermek született és pedig az anya vallását követve gör. kel. 17, róm. kath. 15, ev. ref. 11, gör. kath. 9, unitárius 2, izraelita 2. Az előző évhez viszonyítva 55-el több gyermek született 1905-ben, mint 1904-ben. Meghalt az elmúlt esztendőben Petrozsényben 246 egyén s így a szaporulat 119 lélek. Az 1900-iki népszámlálás szerint volt Petrozsény község lakosainak száma 7765, a szaporulat volt 1901-ben 104, 1902-ben 86, 1903-ban 134, 1904-ben 64, 1905-ben 119 s így 5 év alatt, a legutóbbi népszámlálás óta 407 lélek. Ez azonban nem tünteti fel a tényleges szaporulatot, amennyiben köztudomás szerint a hivatalos népszámlálási statisztika a tényleges létszámnál 300-zal kevesebbet tüntet ki, továbbá az idetelepültek száma felülmulja kétezeret s így petrozsény, Hunyadmegye legnépesebb községe lakosainak száma jóval fölülmulja a 12 ezret. Az elmúlt évben 80 házasság kötöttet a petrozsényi anyakönyvezetők hivatalnál és pedig róm. kath. férfi róm. kath. nővel 17, ev. ref. nővel 5, gör. kel. nővel 3, gör. kath. nővel 3, unit. nővel 2 és ág. ev. nővel 1 esetben; gör. kel. vallású férfi gör. kel. nővel 20, gör. kath. nővel 1 és róm. kath. nővel 1 esetben; ev. ref. férfi ev. ref. vallású nővel 5, ág. ev. nővel 3, unit. nővel egy esetben; gör. kath. férfi gör. kath. nővel 4, gör. kel. nővel 3, róm. kath. nővel 2, ág. ev. nővel 1 esetben; ág. ev. férfi hasonló vallású nővel 11, róm. kath.-sal 2, ev. ref. nővel 1 esetben; unitárius vallású férfi ev. ref. nővel 3 és izraelita férfi róm. kath. nővel 1 esetben. Ezek a beszélő számok a gyermekhalandóságnak megdöbbentő képét tüntetik fel, amennyiben csak a mult évben született gyermekek közül 83 halt el ugyancsak a mult esztendőben, kiknek több mint nyocztized része orvosi gyógykezelésben nem részesült, holott az 1873. évi XIII. t.-cz. a 7 éven alul

orvosi gyógykezelés igénybevétele nélkül elhalt gyermekek szüleire büntetést szab.

— **A vasuti altisztek koncertje.** Karácsony második napján, este a vasuti altisztek koncertet rendeztek a vasuti vendéglő I—II. osztályu éttermében. Előre mondhatjuk, hogy az anyagi sikerültségen kívül (120 korona volt a bevétel) erkötesileg is fényesen sikerült. A szereplők mindnyájan jól megállták helyüket. A társulati zenekar ügyes játékaival valóságos tapsvihart idézett elő. Zsidedi fuvolás nagyon ügyes muzsikuss, akitől sok szépet vár a zeneértő közönség. Dávid Dezső rövidke felolvasást tartott. Irotka Pepó k. a. monológot mondott ügyesen. Szemes Miksa, Aradi Emil és Dávid Dezső szintén magán jeleneteket adtak elő, miket a mulató közönség tapssal honorált. Mikor a műsort lemorzsolták, tánczra perdültek a résztvevők. A táncz a reggeli órákig tartott.

Felül fizettek:

Dr. Ábrahám József 4,60 kor. Sternberg Bertalan és Kutni András 4—4 kor. Halmos Ödön és János J. 3—3 kor. Löwy Dezső Csipa 2,60 kor. Hercheurrotter József, Tribus Gyula és Papp Károly 2—2 kor. Simon Manó 1,40 kor. Gremperger Dezső, Fábian Gyula, Sárközy Tihamér és Rosenczweig János 1—1 korona. N. N., N. N., Varga Ignác, Rosenthal Manó, Paier Arthur, N. N., Vancsá Nikodim és Kupeczky Béla 60—60 fillér. Pfingstgref János és N. N. 20—20 fill.

A felülfizetésekért köszönetet mond a rendezőség.

— **Műkedvelői előadás.** Karácsony másodnapján a petrillai bányazem-műhely lakatosai Petrozsényben, a Wagner szálloda nagytermében műkedvelői színi előadást rendeztek. A nézőter egészen megtelt, ami az anyagi sikernek garanciája. A tiszta jövedelem a petrozsényi főgimnázium javára lett fordítva. Az előadásra vonatkozólag megjegyezzük, hogy a műkedvelők szereplését nem szokás a hivatásos színészek mértékével bírálai s bár az előadás a dilettánsoktól várható niveau állt, nem sértjük a szereplők dícséretes ambícióját, ha megjegyezzük, hogy a népszínmű rutinirt művészek erejét is próbára teszi s nagy színpadi otthoniasságot igényel, amit műkedvelőktől nem is szabad várni. Vigjátékok, társadalmi színművek előadásával nagyobb siker érhető el, ahol az ének, zene, tánc, karének, díszletek stb. nem befolyásolják a hatást. Ezuttal is a zenekiséret minden kritikán alul állott és sokat rontott. Egyébként a szereplők megfelelték a hozzájuk fűzött várakozásnak és a telt ház tetszéssel fogadta az előadást. Csepregy elvülhetlen szépségű népszínművét, „A sárga csikó”-t adták elő gondos betanulással.

A főszerepeket Butyka Ida (Erzsike), Bihari János (Bakai András), Gadó Lajos (Laci), Martinek Gábor (csárdás), személyesítették és tetszettek. Derültséget okoztak a czigányok: Feenyvesi József, Vágner Pál és Schenk János; a koldusok: Bracsok János és Kimpián Szabin jól felfogott alakítások voltak. A többi szereplők sikerét is elismeréssel honorálta a hálás közönség.

Előadás után kezdődött a táncz, mely vidám jó hangulat mellett kiválólag-kiviradtkor ért véget. A tágas terem szünek bizonyult.

Felülfizettek:

Paki Ferencz, Vogel János, Keller József, Janza Vazul 3—3 korona; Skovrán Ákos 2 korona; Korpádias Sebastyén, Kvoj Lajos, N. N. 1—1 korona.

— **A virágdestely,** amely Karneval hercege ez évi trónfoglalása is lesz, ugy Petrozsényben, mint a vidéken az intelligencia körében nyilvánult érdeklődésből következtetve igen látogatott lesz. F. hó 13-án este a Wagner szálloda pompásan díszített nagyterme Petrozsény és vidéke értelmiségének találkozó helye lesz s a rendőség mindent elkövet, hogy a jótékonyczél előmozdítása mellett feledhetlen, kellemes mulatságot is szerezzen a résztvevőknek.

— **Esküvő.** Roth Jakab, kudzsiri, folyó hó 16-án tartja egybekelési ünnepélyét Löwy Adolf és neje vulkáni lakosok leányával Etelkával Vulkánban a Hárings-féle vendéglő nagytermében.

— **Az orosz zsidók részére** Váradi Vilmos izr. hitközségi elnökhöz újabban a következő összegek folytak be: Löwy Rudolf és Becker Dávid vállalkozók 10 korona, Török Mór 2 kor. 11 fillér, Dr. Grosz Ignác 2 korona, Gruber Sámuel 2 korona, Obpacher József es. és kir. kapitány 1 kor., Dr. Zilz Julián es. és kir. ezredorvos 1 kor., Csiby Árpád es. és kir. hadnagy 1 kor., Kráner József es. és kir. hadnagy 1 korona, Weitzner Ábrahám 1 kor. Összesen 21 korona 11 fill.

A mult heti számban kitüntetett 302 korona 10 fillért hozzáadva, összesen befolyt 323 kor. 21 fill.

— **Táncmulatság.** A salgótarjáni kőszénbánya részvény-társasághoz tartozó bányász ifjuság körében alakult dalárda 1906. január 21-én, azaz vasárnap a Wagner szálloda nagytermében dalestélylyel egybekötött jótékonyczélú táncvigalmat rendez. A tiszta jövedelem a dalárda saját pénztára javára fordittatik. Belépődij: személyjegy 1 korona, családjegy 3 személyig 2 kor. Kezdeté este fél 8 órakor. A zenét Gagyó Géza karmester és zenekarvezető zenekara szolgáltatja.

— **Betlehemesek.** Így nevezik általánosan azokat a szimbolikus és allegorikus alakokat, a kik az isteni gyermek születésének egyes mozzanatait mutatják be. A karácsonyi ünnepek alatt czifraruhás csoportok tartították s élénkítették az ünneplő sokaság méltóságos komolyságát. Legügyesebbek voltak az iszkronyi betlehemesek, kiknek kosztiájuk is bár csillog, de jellegzetes volt. És ami méltánylandó, egészen ügyes pásziortjátékokat adtak elő, dícséretére az a.-b.-iszkronyi iskola derék tanítónőjének, aki — értesülésünk szerint — a 8—12 éves fiukat és leányokat betanította. És a román booskoros gyermekek nagyobb része önértetesen dicsekedett vele, hogy az iskolában megtanultak magyarul. Ezek az ügyes gyermekek a románok karácsonyjára szintén Petrozsénybe jöttek s már több uri családhoz meghívást kaptak. Ezek pásziortjátéka kétségtelenül illik a magasztos ünnephez, de azoknak a torzalakoknak helytelenkedése, akik az utcázakon rendetlenkednek, csak profanizálja az ünnepet, farsangba sem illő esetben bohóczkodással.

— **Tisza István grófról** egyik kitűnő megfigyelő előkelőség azt mondta, hogy a „gróf egyénisége általános körvonalaiiban, egészen Alkibiadesznek felel meg. Ennek a híres görög férfinak az élet-történetét az Endrei Zalán-féle „A Világ Történelme” e heti száma kezdi el és a szokott kellemes, szórakoztató, könnyű előadásban bemutatja a híres férfi lelkét és érdekesen írja le a kort, a melyben Alkibiadesz élt. Kivánatra a munkából mutatóványszámot ingyen és bérmentve küld „A Világ Történelme” kiadóhivatala, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

— **A siketnémák** budapesti áll. intézetének első osztályába a következő tanévre 45 új növendék fog felvételt. Ezen kívül a felsőbb osztályokba felvételt nyernek oly siketnémák is, a kik eddig valamely vidéki intézetben tanultak ugyan, de a kiknek szülői időközben a székesfővárosba, vagy annak a közelébe költöztek. A vidéki 6 osztályu intézeteket végzett siketnémák itt a VII. és VIII. osztályokban folytathatják tanulmányaikat. Végül a megfelelő felsőbb osztályokba felvételt olyan gyermekek is, akik népiskolai tanulmányaik közben siketlülvén meg, ott megtanulták a beszédnek szájról való leolvasását s ez után elemi ismereteket kiegészítik. A felvételek vallásra nemre és nemzetiségre való tekintet nélkül a folyamodványok beérkezésének sorrendjében fognak eszközöltetni. Az érdeklődőknek részletes tájékoztatást és felvételi nyomtatványokat egyszerű levélből megkeresésre díjtalanul küld az intézet igazgatósága VIII. Mosonyi-u. 8. sz.

— **A katonaság,** melyet Petrozsénybe küldöttek, folyó hó 5-én a délutáni vonattal visszatért állomáshe-lyére.

— **Széntermelésünk.** Az általánosan kedvezőtlen közgazdasági viszonyok nyomasztó hatása majdnem minden téren észlelhető. Még nem tették közzé a lefolyt üzletér eredmények ismertetését, de az előzetes tudósítások nem kecsgetnek kedvező eredménnyel. Reánk, mint közvetlen érdekeltre azonban megnyugtató, hogy az itteni legnagyobb iparvállalat, a kőszénbánya r.-t. üzletére fényes eredménnyel zárult. Fejlődésünknek, haladásunknak, gyarapodásunknak ebben újabb biztosítékát látjuk. Az előzetes ismertetés szerint a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvény-Társulatnál már 1905. év elején egyes iparágak nagyobb szénmegrendelést tettek. A vasutak azonban alig emelkedtek az előző évi megrendelések mértékéig. A kedvező aratási kilátások és a németországi kivitel élénkítették a forgalmat, minek következtében augusztus hó óta a vasutaknak szén-szükséglete is emelkedett, amely az év végéig tartott. A saalgótarjáni társulat megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a hónapról-hónapra fokozódó megrendeléseket megfelelően, fokozta termelését és sikerült is az igényeket kielégíteni. Évi termelése kétmillió métermázsával szárnyalta tul az előző évét, mely mennyiségből egymillió métermázsza a salgótarjáni, egy millió métermázsza pedig a petrozsényi-zsilvölgyi bányászatra esik. —

Mihelyt a kellő munkásszám együtt volt, a kitűnően berendezett salgótarjáni bányák minden nehézség nélkül fokozhatták termelésüket. Így folytatta az igazgatóság a tulajdonát tevő nagyterjedelmű kőszénföldéken a mélyfúrásokat, elkészítette a tervet két új akna mélyítésére és intézkedett, hogy a telepítési munkálatok a tavasz beálltával megkezdődjenek.

Mint említettük, a petrozsény-zsilvölgyi bányák is egymillió métermázsával termeltek többet, mint 1904-ben úgy, hogy az évi termelés 8 millió métermázsát fölülműlt. Ha figyelembe vesszük, hogy a bányáknak termelése 1895-ben csak kétmillió métermázsát tett, a haladás szembeötlő. E cél elérése végett nagy befektetésekre van szükség és 1905-ben is 900.000 korona költetett el, melyből 75 munkáslak épült, lakonként 4 munkáscsalád részére, új villamos-telep keletkezett és Petrozsényben új igazgatósági, ill. kaszinólak emelkedett. A petrozsény-zsilvölgyi szén kiválóan alkalmasnak bizonyult gyorsvonatok továbbítására és szobafűtésre és a magyar vasutak igen szívesen alkalmazzák gyorsvontáiknál. De a magasabb hőfoku fűtőanyagra szoruló magánipar is fokozódón rendeli meg a kiváló szenet, ami arra bírta az igazgatóságot, hogy további befektetések útján évi 10 millió métermázsára termelésre emelje a bányákat.

A szállítások évek előtt kötött szerződések alapján történtek. Újabb kötéseknek az árak némi emelkedése tapasztalható. Említésre méltó, hogy az 1905-iki üzletévben a salgótarjáni társulat fennállása óta a legtöbb szenet termelte. A zárószámadások már január hó közepén elkészülnek és ezek alapján határozza majd el az igazgatóság, hogy a többeladás által elért bevétel módosítja-e a múlt évi 30 koronát tett osztalékot.

Felelős szerkesztő: **Zádory Károly.**

Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

Hirdetéseket mérsékelt áron elfogad
e lap kiadóhivatala.

Eladó ház.

Két ház, alsó- és felső
lakszobákkal, külön két
udvarral örök áron eladó,
Vulkánban, (Krividián).
Bazilly Mihály közelében az ut
mellett.

TÓGYE FILIP.

2139. szám

1905. végr.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a dévai kir. törvényszéknek 1905. évi 12020, 12039 számú végzése következtében Dr. Ábrahám József ügyvéd által képviselt Huszerl Arthur aninoszai és Kohn Jonás fiai dévai lakosok javára, Junger Simon és neje Junger Mari petrozsényi lakosok ellen 1030 K. 05 f., 1200 K. s jár. erejéig 1905. évi december hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 2119 K. — f.-re becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok, porcellán edények, ruhaneműek, asztalneműek, boros-hordok, loczakerék, félfedelű féderes kocsi, szán és lovak nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbíróóság 1905. évi V. 1673/3 számú végzése folytán 1030 K. 05 f. és 1200 K. tőkekövetelés, ennek 1905. évi november hó 23 és 30 napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 178 K.-ban bíróság már megállapított költségek erejéig, Junger S. és neje Junger Mari petrozsényi lakosok házána leendő eszközölésére 1905. évi január hó 10-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Puj, 1905. évi december hó 29.

Br. Bánffy Albert,
kir. bir. végrehajtó.

Lupényban kedvező feltételek mellett

két ház eladó

egyik a főutcában, a másik a volt Burlek-féle ház,
Bővebb felvilágosítást ad

4—6

WEISZ REZSŐ, Petrozsény.

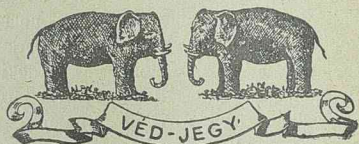
Egy pár fiatal jó ló azonnal
eladó, esetleg kocsival és lószerszámmal együtt. Értekezhetni:

GRUBER SÁMUEL, Petrozsény.

A ki igazán jó zamatos kávét akar
inni, az vegyen

„Diadal”

pörkölt kávét

Ezen kávé csak akkor valódi, ha elefánt
jeggyel van ellátva.

Egyedüli elárúsítás csakis:

HERZ ARNOLD

fűszerkereskedésében, Petrozsényben.

Kapható: 1, 1/2, 1/4, 1/8, 1/20, 1/40 kgos
csomagokban.

Eladó telkek.

Alulírottak Petrozsényben a Kálváriahegyen közvetlenül az ut mellett lévő 416 □-öl telke, melynek hossza az élénk forgalmu közlekedési útmentén 32 méter s melyen egy bő és jó vizű kút is van, továbbá:

Ugyanott a kőház-kerttel határos 112 □-öl területű telke szabadkézből eladó.

A volt **PAGONYA KÁROLY**-féle házat megvettem és előnyös feltételek mellett a Kendeffy-utczában egy nagy szobából, konyhából és kamrából álló lakást bérbe adok.

Petrozsény, 1905. november hó.

Tutte József, kéményseprő mester.

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta tennálló **papirkereskedésemet** ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégítem. **Tanszerek, rajz- és íróeszközök** nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: **irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák** stb. kereskedésben jutányos árban kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultúra tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben **nyomdát** állítottam, majd hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével szolgáljam a hazafias törekvést. A kezdet nehézségeivel küzdve anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmeszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSZEZET.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek kielégítését szem előtt tartva **könyvkötészetet** rendeztem be s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Tisztelettel:
FIGULI ANTAL